

(Lublin) poświęcone było modelowi wychowania i edukacji kandydatów na duchownych w polskim środowisku Jadnoty Braci Czeskich. Drugi dzień sesji zakończył referat dr ~~Romana~~ Pelczara (Rzeszów) pt. „Bursy muzyków w strukturze szkolnictwa zakonnego na Rusi Czerwonej w XVII-XVIII wieku”.

Ostatni dzień konferencji (20.05) rozpoczął komunikat prof. Piotra Radzikowskiego (Kielce) zatytułowany „U źródeł współczesnego uniwersytetu. Pierwszy humanista hiszpański król Alfons X i jego ustawodawstwo szkolne”. Po nim zabrał głos prof. Lech Mokrzecki (Gdańsk), który mówił o luteranckich gimnazjach akademickich w strukturze oświaty okresu staropolskiego. Konferencję zakończyło wystąpienie dr Adama Witusika (Lublin), poświęcone pierwszym profesorom Akademii Zamojskiej.

Krzysztof Kaczmarek

Nauczyciel — wczoraj — dziś — jutro

To tytuł konferencji naukowej, która odbywała się w dniach od 21 do 23 września 1995 roku w Poznaniu. Zorganizowana została z inicjatywy Zakładu Dydaktyki Historii Instytutu Historii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza i Krajowej Komisji Dydaktyki w ramach dyskusji nad modelem edukacji historycznej współczesnego pokolenia. Uczestniczyli w niej przedstawiciele wszystkich środowisk akademickich, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Wydawnictw Szkolnych, Kuratorium oraz nauczyciele, studenci, a także goście z Czech i Francji.

Celem spotkania było przybliżenie problemów nauczycieli historii w obliczu zachodzących przeobrażeń w świecie i w kraju. Umożliwiło ono poddanie ocenie programów kształcenia wypracowanych na poznańskiej uczelni pod kątem kształtowania osobowości intelektualnej i kondycji zawodowej kończących studia, w przeważającej większości nauczycieli historii.

Prestż konferencji podnosiło odbywające się kolokwium naukowe z udziałem polskich i francuskich uczonych na temat: Wyjaśnianie w historii. Problem historiograficzny i dydaktyczny. Do rangi wykładu inauguracyjnego wyniesiony został referat prof. dr J. Topolskiego na temat: „Problemy transmisji wiedzy historycznej. Edukacja szkolna”. W dalszej kolejności (poszczególne dni) prezentowane były referaty i komunikaty w trzech płaszczyznach czasowych. Prof. dr hab. L. Mokrzecki (UG-Gdańsk) przedstawił nam pierwszych nauczycieli historii w szkolnictwie staropolskim. Problemy nauczyciela dnia dzisiejszego w swym referacie omówił prof. dr hab. A. Zielecki (WSP-Rzeszów). Odnotować, w tym miejscu, należy blok wystąpień omawiających model nauczyciela historii. Współczesny wzorzec polski przeanalizowała prof. M. Kujawska (UAM-Poznań). Prof. Henri Maniot (Paryż VII) zapoznał uczestników konferencji z modelem nauczyciela we Francji, prof. dr hab. Otto Zwettler z modelem w Czechach, a prof. dr hab. J. Centkowski (WSP-Rzeszów) zaprezentował wyznaczniki niemieckiego wzorca. Autorem perspektywicznego modelu nauczyciela historii był prof. dr hab. J. Maternicki (UW-Warszawa, WSP-Rzeszów). Wokół referatów i komunikatów ogniskowała się dyskusja, w której poruszono nurtujące środowisko problemy. W trakcie obrad wysłuchano łącznie trzydziestu referatów i komunikatów oraz kilkanaście dodatkowych, ciekawych wypowiedzi.

Z satysfakcją odnotować należy zainteresowanie uczestników konferencji poznańskim modelem kształcenia przyszłych kadr nauczycielskich. Jego istotę stanowi — swojego rodzaju novum — integracja programów nauczania psychologii, pedagogiki z dydaktyką historii, ściśle powiązana z podstawami teoretycznymi tej nauki.

Konferencję podsumował prof. dr hab. J. Maternicki formułując wnioski w odniesieniu do wczoraj; podkreślił, że w trakcie spotkania zaprezentowane zostało nowe spojrzenie na edukację XVI, XVII, XVIII stulecia, dostrzeżony został rozwój refleksji dydaktycznej w czasach przed powołaniem KEN oraz pojawiło się nowe pole badań koncentrujące się na nauczycielu historii (XIX, XX w.);

dzisiaj: zauważył, że wzbogacił się warsztat pracy nauczyciela (mnogość podręczników i materiałów pomocniczych wyzwała postulat zwiększenia progu wymagań), konieczne jest podjęcie zabiegów dla wzmocnienia rangi historii w ramach kształcenia ogólnego, uzasadnione wydaje się zorganizowanie konferencji z udziałem dydaktyków, historyków, nauczycieli historii w celu wypracowania wspólnej płaszczyzny porozumienia;

jutra: powinniśmy mieć świadomość, iż nasz uczeń zmienia się wraz z przeobrażeniami cywilizacyjnymi – gwarant skuteczności działań nauczyciela oraz świadomość, że nauczyciel powinien być rzetelnym historykiem nowej formacji intelektualnej.

Zapowiedź kolejnego spotkania dydaktyków w czerwcu 1996 roku w Olsztynie przyjęta została z dużym zadowoleniem. Nadmienić należy, że w pierwszym dniu konferencji odbyła się promocja podręcznika historii do klasy IV-tej szkoły podstawowej, pióra prof. dr J. Topolskiego. Od tej chwili nauczający dziejów na szczeblu propedeutycznym dysponuje alternatywnym podręcznikiem. Zainteresowanych szczegółowymi treściami zapraszamy do lektury książki „Nauczyciel historii. Ku nowej formacji dydaktycznej” pod red. M. Kujawskiej, która w najbliższych dniach ukaże się na rynku czytelnicy.

Henryka Figaj-Nowak

Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny. Toruń 31.08. - 2.09. 1995 r.

Pod ogólnym hasłem demokracja i wychowanie odbył się w w dniach II Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny¹, zorganizowany przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne. Gościny obradom Zjazdu udzielił wspaniały ośrodek bielański Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, campus podobny w swej formie m.in. do uniwersyteckiego centrum w Oslo-Blindern.

W ten sposób Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, którego poprzednikiem było Poznańskie Towarzystwo Pedagogiczne², przejęło tradycje inicjatywy Związku Nauczycielstwa Polskiego, który w poprzednich okresach historycznych był organizatorem zjazdów pedagogicznych w przełomowych fazach rozwoju politycznego Polski i meandrow oświaty, szkolnictwa i nauk o wychowaniu³, obecnie zaś zatracił swą aktywność w tej dziedzinie.

Przebieg Zjazdu pomyślany był wielowarstwowo i obejmował obrady plenarne oraz różne formy pracy grupowej. Obrady plenarne obejmowały referaty indywidualne oraz tzw. wielogłosy z udziałem zaproszonych specjalistów. Na prace grupowe składały się spotkania naukowe w sekcjach problemowych oraz sympozja.

Pierwszym z wystąpień plenarnych było przemówienie programowe przewodniczącego Zarządu Głównego PTP prof. dr hab. Zbigniewa Kwiecińskiego pt. Edukacja wobec wyzwań demokracji. Określił w nim m.in. cele i zadania Zjazdu, który spodziewa się „...oceny stanu, trendów rozwojowych, perspektyw i problemów pedagogiki polskiej”, uzyskania stanowiska „MEN w sprawie stanu i perspektyw reformy oświaty”⁴. W przemówieniu postawiono szereg pytań, które mogłyby pobudzić do gruntownej refleksji zarówno teoretyków nauk o wychowaniu, jak

¹ J. Hellwig, *Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego*. Warszawa-Rembertów, „Nauka Polska” 1993, nr 4, s. 115-117.

² J. Hellwig, *Polskie Towarzystwo Pedagogiczne (1956-1981)*, „Nauka Polska” 1988, nr 6, s. 103-123; tenże, *Od Poznańskiego Towarzystwa Pedagogicznego do Oddziału Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego (1956-1981)*, *Problemy Rozwoju Edukacji*. Biuletyn PTP, Poznań 1989 nr 1, s. 6-29.

³ Por. m.in. *Związek Nauczycielstwa Polskiego. Zarys dziejów 1905-1985*, Opr. F. Filipowicz, B. Grzeń, S. Michałki, M. Walczak, Wstęp J. Hellwig, Warszawa 1986, passim.

⁴ Z. Kwieciński, *Edukacja wobec demokracji*, w: *Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny. Demokracja a wychowanie*, Toruń 1995, s. 10.